

VERGİCİNİN DÜNYASI

CIHAT ÇETİNKAYA

Devlete yeniden yapılanma gereği

Bugüne kadar bu köşeden vergi, maliye ve iktisat konularında bellinin üzerinde makale yayınladım. Türk insanının iyiye, güzele ve doğruya olan özlemi yazılarımızda bizim için itici güç oldu. Zaman zaman bazı dostlarımın ikazları ile amacımızın yalnız eleştirmek değil, yön göstermek olduğunu da vurgulayan yazılara yöneldik. Eli kalem tutan ve ülke gerçekleri ile yoğrulan her insanın, yaşadığı topluma ve çağa olan borcunu ödeme gereği olduğuna inanıyorum.

Ülkemizin son dönemde yaşadığı hadiseler, inanıyorum ki tarih huzurunda uzun uzun yargılanacaktır. Bugün için çaresiz kalınan ve sadece eleştirmekle yetinilen olayların anatomisi çıkarıldığında gelecek kuşakların olaylardan büyük desler çıkarıp, doğruları bulacaklarına inananlardan birisiyim. Bu nedenle bu haftaki yazımı çok daha global bir hadiseye, Türkiye'de Devlet İdaresi'nin yeniden yapılanması gereğine ayırmayı uygun buldum.

Çağdaş toplumlarda Devlet'in dört temel fonksiyonu vardır. Bunlar; vatandaşlarının ve ülkenin iç ve dış güvenliğini sağlamak, temel eğitim hizmetlerini sunmak, temel sağlık hizmetlerini sunmak ve bağımsız yargı eliyle adalet dağıtmaktan ibarettir. Devlet bu görevlerini yerine getirirken literatürdeki değimiyle, Devlet olma erkine dayanarak ve karşılıksız olarak vergi toplayıp, gelir elde edecektir. İşte Türkiye burada sıkıntıya düşmüştür. Bugün 73 yıllık Cumhuriyetimizi mercek altına aldığımızda, çağdaş Devlette olmayan pek çok işin ve hizmetin kamu görev ve hizmeti zihniyetiyle Devlete yüklendiğini, bu nedenle Devlet yapısının kolay karar veremeyen, çabuk hareket edemeyen, hantal bir yapı görünümü aldığını görüyoruz. 1923 yılından itibaren (Devletin kuruluşundan bugüne), Devletin hedefi çağdaş bir toplum yaratmak, modern Türkiye'yi kurmak olduğu halde, hedef daima kaçınılmış veya gözardı edilmiştir.

Izmir İktisat Kongresi'nde özelleştirme çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin hedefi olarak konulmuş, buna dayalı olarak tam rekabete dayalı, karma ekonomi modeli Türk Devlet hayatını etkisi altına almıştır. Bundan sonra gerek 1920'li yılların şartları, gerekse uygulamaya konulan Devletçilik felsefesi ile Devlet büyüdükçe büyümüş, asli fonksiyonlarını dahi layıkıyla yerine getiremeyen hantal bir hal almıştır. Özelleştirme her siyasi partinin şu veya bu şekilde muhakkak programına girmiş, özelleştirmeyi yapacağı iddiası ile seçmen kitlelerini arkasına takan siyasi iktidar sahipleri son elli yılda konuşmaktan öte bir şey gerçekleştirememişlerdir. Neyin, ne zaman, nasıl ve niçin yapılacağı sorularını cevaplamadan Türkiye'de özelleştirmenin topluca başarıya ulaşması zordur. Özelleştirmeden beklenen amaç dahi konulmadan, özelleştirmeden bahsetmek ne derece samimi bir tutumdur?

Türkiye'de son yıllarda yaşanan hadiseler ve ülkenin geldiği durum, A'dan Z'ye Türkiye'de tüm Devlet yapısının gözden geçirilmesi ve devletin yeniden yapılandırılmasını zorunlu hale getirmektedir. Devlete baktığımızda; yemekhaneler, misafirhaneler, tatil köyleri, lojmanlar, kamplar, otobüs işletmeleri ve zarar eden KİT'lerle boğuşan dev bir yapı ile karşılaşırız. Devlet, tali işlerinden sıyrılmaya asli fonksiyonlarını ifa etmeye fırsat bulamaz hale gelmiş durumda. Asli fonksiyonlarıyla 65 Milyona hizmet vermek yerine, kadrolu memuruna hizmet vermek için çürünüp duruyor. Türk Hava Yollarını, Devlet Demiryollarını, Karayollarını, Devlet Liman İşletmelerini, Turban Turistik Tesislerini, Devlet Bankalarını özelleştiremeyen bir devletin, tüm vatandaşlarına sağlık, eğitim, güvenlik ve adalet hizmetlerini çağın standartlarında ulaştırmasını beklemek hayal olacaktır.

İster yıllardır dillerden düşürülmeyen sol söylemler, ister sağın dünyada kabul görmüş ideolojik felsefesi, isterse aşırı sağın hayata geçirmeyi planladığı dünya görüşü olsun; Türkiye 2000 yılına kabuk değiştirerek girmek zorundadır. Düşüncelerin veya ideolojilerin başarısı bu gerçeğe yaklaşmakla ölçülecektir. Bu nedenle gündüğümüzün değil, geleceğin politikacıları ve siyaset adamları Devleti küçük düşürmeden güçlüden politikaları tartışmaya açmak ve programlarına almak zorundadırlar. Buradaki en önemli sorun, herşeyin bir anda olup bitmesi gibi bir aceleciliğe girmeden, planlı ve programlı hareket ederek Türkiye gerçeklerine uygun, çağdaş devlet olma idaline uygun politikaların hayata geçirilmesidir. Bunu yaparken "Değişen zamana uymak, ancak değişmeyen ilkelere sahip çıkmak" bizi doğrulara götürecektir.